

Studiedag, Leuven, 10 november 2008

‘Missionair Kerk worden – naar levende catechetische gemeenschappen’

Met mensen op weg gaan bij de vraag naar sacramenten en levensrituelen

Bart Benats

Als fundamentele benaderingswijze vanuit mijn eigen ervaringen, zou ik zeggen dat catechese gebeurt *ingebed in het leven van de geloofsgemeenschap*, en dat dit op weg gaan binnen en met de geloofsgemeenschap ook zelf iets bijbrengt aan die geloofsgemeenschap.

Ingroeien in het leven van de concrete kerkgemeenschap is de weg waarlangs beoogde initiatie in het geloof een *gezicht* krijgt en *perspectief* geeft op verdere groei.

Alleen daar waar de plaatselijke kerkgemeenschap (parochie of ander, groter verband) leeft en zich openstelt voor mensen die op weg willen gaan, ontstaat een ruimte van Godservaring. Alleen daar gebeurt het dat mensen zich een evangelische levensstijl kunnen eigen maken en iets beleven van de grote familie die tot stand komt vanuit de het samen broers en zussen zijn waarvan God Vader is.

Wanneer mensen onthaald worden en zich welkom voelen, kan het hart opengaan voor Gods liefde die ons nabij is. We moeten ons, denk ik, bewustzijn van het feit dat *Jezus zelf in ons midden* degene is die het hart van mensen maar echt kan raken.

Een ervaring. Gesprek op de vooravond van een vormselviering met een aantal catechisten. Zeker onbehagen: “wat heeft dit nu bijgebracht? weinig geloof te ontdekken?” Terwijl we er met elkaar over spraken – een lang gesprek werd het –, werd ons ook duidelijk: het is toch niet onbelangrijk de manier waarop we hier (als catechisten en als plaatselijke kerkgemeenschap) ‘er zijn’ voor en met mensen die niet meteen diep ingegroeid zijn binnen het geloof. Als het al niet meer zou zijn dan dat, is het tenminste al beslissend dat ze tenminste één keer de ervaring hebben mogen doen *dat ze graag gezien zijn* door christenen en door God en dat de kerkgemeenschap een ruimte is waar dat ‘bemind zijn’ een levendige realiteit is. Deze bewustwording heeft de manier van bezigzijn van heel de catechistengroep serieus anders gemaakt. Vanuit dit besef waren we minder gefocust op wat er precies “te doen is” (hoeveel en welke ‘kennis’ zeker moet doorgegeven worden) en op “resultaten” van wie al dan niet buiten de ‘verplichte’ of ‘verwachte’ momenten nog eens in een viering komt of verder gaat in een jongerengroep. Er groeide een sterkere vrijmoedigheid in het aanbieden van ons gelovig op weg zijn en in het relatie zoeken met de jongeren (en ook met de ouders) daar waar ze staan. In zulke omstandigheden kan je sterker en ongedwongener spreken en getuigen. Het gezond zelfbewustzijn dat we in ons eenvoudig bezigzijn in de catechesemomenten en in de vieringen van de

geloofsgemeenschap iets doorgeven en ‘uitstralen’ van Jezus’ evangelie geeft ademruimte en creativiteit om te bouwen aan de kerkgemeenschap die zich maar vormt door ons doorleefd engagement...

Ook in context van doopsel: veelvuldig reactie op gemeenschapsgebeuren dat het doopsel is.

Een overtuiging: ‘wie we zijn’ is sprekend voor zich – en is misschien zelfs het enige dat ervaren moet worden, want opent mogelijkheid om *samen verder te gaan als ‘mensen van de weg’*, zoals christenen van oudsher genoemd worden.

Heikele punt als je klemtoon legt op de gemeenschap is natuurlijk wel dat je dat maar kan in de mate dat die er is... Dat is misschien nog de grootste uitdaging in de manier zoals onze kerkgemeenschappen momenteel gestructureerd zijn...

Anderzijds heb ik ook al ervaren dat catechese op zich (in eerste instantie zelfs) meebouwen is aan de plaatselijke geloofsgemeenschap. Mogelijkheden om de bredere gemeenschap te betrekken bij de voorbereiding op de sacramenten blijkt vruchtbaar. Bovendien is het niet onbelangrijk te zien dat er ook binnen de binnenste kring van onze huidige gemeenschappen veel vragen leven rond God wie God is en hoe hij al dan niet een plaats heeft in het leven van mensen. In die zin is er een gezamenlijke weg die we met allen in onze Kerk moeten afleggen om te ontdekken wat Godsgeloof en evangelische levenshouding te betekenen hebben vanuit de niet-eenduidigheid van ieders perspectief.

Waar we in catechetische context mee bezig zijn, gebeurt dus binnen de gemeenschap en het bouwt zelf ook gemeenschap op.

Naar de mensen toe die vragen naar sacramenten en levensrituelen, is er vandaaruit een weg te gaan. Vaak zal misschien blijken dat die voor velen in realiteit *maar een “tussendoortje”* is... Maar toch is dat “even samen op weg gaan” niet onbelangrijk – en is het goed dat er in elk geval bij die “tussenstapjes” *een verder perspectief* is (cf. plussersgroepen en dergelijke in jongerenpastoraal na het vormsel; de regelmatig terugkomende gezinsvieringen waarin kinderen en hun ouders speciaal ook ruimte mogen vinden voor geloofsgroei en voor actieve participatie aan de plaatselijke gemeenschap; de impact van het doopsel van zevenjarigen op hun familie en verdere weg...)

Naar de kerkgemeenschap toe die mensen wil onthalen en meenemen in een weg van initiatie, zet een uitspraak van Radcliffe op Brussel-Allerheiligen 2006 aan het denken. Hij sprak erover dat christenen ook mee veranderen vanuit het binnengaan in de wereld van de jongeren. In deze context zou ik zelf zeggen: in de communicatie met vele mensen van onze tijd die zoekende zijn en op vele manieren nog niet thuis zijn in datgene wat we als geloof beleven, zullen we *ook mee veranderen* en een weg te gaan hebben waarlangs geloof voor ons ieder moment opnieuw een levende realiteit voor ons leven is en wordt.